

IVO TROŠT:

Naročilo.

Milavčeva mama je bila nevarno bolna. Stregla ji je večinoma hčerka Danica. Devetletna deklica se ni niti premaknila od njene postelje. Dobro je dela bolnici njena ljubezen. Zato je često naskrivnem pretakala solze, da bo morala najbrž v kratkem ostaviti na svetu tujim, nezanesljivim rokam tako ljubljeno dete kakor je njena edinka Danica. To bojazen je tudi potožila sosedam, ki so jo obiskovale in tolažile: »Umirite se, Milavka! Danica je poslušna hčerka.

Nikdar vas ne zabi. Spomin na mamico jo bo vedno opozarjal na zlate nauke, ki ste jih nji vsadili v mlado srce!«

Za hip je bolnico to zares umirilo, zakaj Danica je bila njena zvesta hčerka, ki je poslušala mamo slehrni dan in tudi poizkušala umeti nje nauke. »Previdna bodi, pametna in poštena v življenju. Po življenja trnjevi poti se ne hodi lahko. Ako se pa izogiblješ trnja, zaideš na napačno stezo, ki te privede v pogubo. Na trnjevi poti, glej, da ne izkrvaviš in omagaš zaradi premnogih ran, ki jih zadaje brezozirni svet, ne poznavajoč nič drugega kot svojo nenasitno korist. Treba ti bo torej mnogo previdnosti in modrosti, da se ne zamori mlado življenje ali da ne zajde in se ne pogubi v blatu, v nižini strasti in greha.«

To previdnost in modrost bi bila mama ostavila Danici kot najboljšo doto, ko bi le mogla.

»Pride vihar, pa zamori moje delo. Pride izkušnja, in Danica se izogne neprijetni poti premagovanja, pa zagazi na vabljivo cesto pogube.«

To je strašilo Milavčevo mamo, da ji je srce trepetalo za srečo cvetoče hčerke.

Neki večer je bila Danica jako trudna in zaspana. Bolnici je bilo namreč prejšnjo noč slabo, in otrok je moral bdeti pri nji vso noč. Podnevi ni utegnila zaradi dela zatisniti očesa. Mlad človek pa potrebuje spanja in kruha.

Daničin oče je bil tvorniški delavec, ki je imel tiste dni službo ponoči, a podnevi je moral počivati, da je bil znanprej sposoben za delo.

Prej cvetoče lice nežne Danice je zato bledele, oko je bilo medlo in hoja neodločna.

Mama je vedela, zakaj vene njena cvetka, a pomagati si ni mogla.

»Pojdi, hčerka, in zaspaj,« jo je silila nocoj, ali Danica se ni premaknila od njenega znožja in zatrjala, da lahko ostane še nekaj časa. Toda trepalnice so ji lezle skupaj, spanec je siloma zahteval svoj davek. Vnovič jo je opozorila mamica, naj gre in se odpočije. Ako bo potreba, jo že pokliče. In zopet se je branila deklica: »Mama, kdo me pa pokriža in odene, ko ne morete vi? —«

»Pridi bliže, dete moje, da te pokrižam in da zaspíš!«

Danica se približa, in mama dvigne s poslednjo močjo tresočo roko ter jo pokriža na čelu, na ustecih in na prsih: »Bog s teboj! Zaspi, Danica! Ko mene ne bo več, pride slehri večer k tvoji postelji angel varuh, pa te pokriža namesto mene prav gotovo in vselej, dete moje, kadar zmoliš molitvico njemu na čast srčno in Bogu vdano. Potem razpne svoji perutnici, in pod njim boš spavala sadko kakor v mojem naročju. Ničesar se ti ni treba bati. Večerne molitvice k angelu varhu, Danica, nikoli ne pozabi, če ne, ne pride k tebi in te ne blagoslovi. Tedaj bo žalostna tudi tvoja mamica.«

»Nikoli, mamica, nikoli je ne pozabim, nikoli ne boste žalostni.«

»Hvala lepa, Danica. Pojdi in zaspi. Še nocoj pride angel varuh. Pokriža te in odene.« Milavčeva mama vzdihne milo, hoteč se obrniti za odhajajočo hčerko, pa se ne more zaradi bolečin. Opotekaje je poiskala Danica v kotu svojo posteljico. Mama jo je res v duhu še poslednjič blagoslovila. Tedaj je pa hčerka že odmolila angelčku varhu molitvico in zaspala.

Mama je slutila, da je večer njenega življenja blizu in smrt na pragu. Pričakovala je mirno konca, kakor leže zvečer v posteljo človek, ki je ves dan pridno delal, pa mu spanec trudnemu zatisne oči, da sanja o tem, kar je storil podnevi dobrega.

Rada bi bila mama še živela zaradi Danice in njenega očeta, toda njeno prešibko telo ne zmore bolezní. Tako je rekel zdravnik.

Njeno življenje ni bilo mnogo več kot samo trpljenje. Zato mirno pričakuje plačila na oni strani groba, ozdravljena vseh bolečin in težav. Duša ji je zahrepenela po rajskih višavah.

Na mizi je brlela ponočna lučca in vabila na zaprto okno vešče, ki so se zaletavale v steklo in po vrsti padale na tla, želeč k svetlobi. Milavčeva mama jih ni slišala. Kakor se je napol okrenila, da bi pogledala za odhajajočo hčerko, tako je ostala. — — — Njeno izmučeno telo se je zganelo, kakor se zgane še nekajkratí človek v težkem snu, pa je otrdelo.

Ponočne vešče so se še zaganjale v šipe na oknih, a k luči niso mogle. Tudi Danica jih ni čula. Spala je, kakor da bi jo angelci zibali. Sanjala je sladke sanje, da je prišla tudi nocoj mamica, pa zares, k njenemu ležišču ter jo pokrižala in odela. Že davno je ni bilo, ker je bila bolna, da ni mogla s postelje. A sedaj bo vse bolje. Smehljala se je in lepa je bila nocoj njena mamica. Zopet bo veselje v mali družinici in središče vse radosti bo zopet ona — Milavčena Danica. Pa bi Danica ne spala sladko nocoj po tolikih prečutih nočeh? In kaj je še rekla mamica:

»Pridna si, Danica! Tudi nocoj, tako trudna in zaspana, nisi opustila večerne molitve. Le moli, dete moli, da ne bom žalostna.«

S temi besedami je odšla mamica, in hčerka je vnovič začela molitvico k angelu varhu, kakor jo je naučila mamica, ko je prvič znala klicati mama-ata. Toda nocoj nikakor ne more končati molitve. Zdi se ji, kakor da ji brani neka skrivna moč. Začne drugič — nič, tretjič — tudi nič. Do konca ne more. Nemirno se zgane na postelji in zavpije: »Mama,

mama! Še zdaj nisem rekla: amen. Oh, mama, zakaj ne morem? Pomagajte!»

Na mizi je še brlela medla ponočna lučca, v okna so se zaganjale vešče. Danica odpre oči in vidi, da je sanjala. Morda je pa le resnica. Vstane in gre pravit lepe sanje svoji mami.

Kdo opiše strah, grozo in žalost uboge deklice, ko ni mogla mamice prebuditi in je šla klicat sosede, ki so prišle in ji povedale, da se njena mamica ne prebudi nikoli več.

*

Dolgo je žalovala za dobro mamico. Njeno naročilo je zvesto izpolnjevala. Vsak večer je došla mamica, jo je odela in blagoslovila. Priplaval je z višav njen angel, ki je nad njo razprostrl svoja krila, da je spala.

Prišli so na pot Daničine mladosti tudi tisti časi, ki se jih je bala že njena mamica. Trnje težav in beda v življenju sta silili deklico na lepša pota, na gladke steze, a nevarnejše njeni nedolžnosti. Sedaj je šele spoznavala opravičeno bojazen svoje mamice na smrtni postelji. Izkušnje so jo vabile na pota nepoštenosti, pa jo niso izvabile. Vedela je, da jo varuje angel varuh in pa pokojna mamica, pa jo je mahnila brezskrbno neki dan mimo največjih nevarnosti in izkušnjav. Vabljivo se ji je zdelo življenje brez težav, brez truda in bridkosti, pa se ji je zahotelo po njem.

Tisti večer ni opravila večerne molitve. Pozabila jo je. Tisti večer tudi ni bilo mamice, ni bilo angela. Prebudila se je ponoči in je izkušala moliti, pa tudi ni mogla, zakaj neki skriven glas ji je zašepetal: Večerno molitvico opravljaj zvečer. Kako moreš reči: Ljubi angel, varuh moj, mene varuj ti nocoj; ako moliš zjutraj?

Danica se je spomnila onega groznega večera, ko ji je poslednjič priporočala mamica: Moli, moli! Spomnila se je, da je mamica vedela, zakaj ji to priporoča. Zavedala se je, da nekaj ni prav storila in s solzami je močila svoje zglavje.

Poslej je vedno zvesto izpolnjevala mamičino naročilo, pa je tudi ostala pridna in poštena.

Mamica jo je vsak večer pogrinjala in blagoslavljal, in angel je razprostiral nad njo svoja krila.

Šopek pesemc na grob materi.

Otroci, prosite meni za smrt!

*„Vzredila sem vas, vzgojila sem vas,
in vsak ima kruha — za silo;
življenja dovolj mi je bilo!
Nič dobrega nimam: život moj je strt,
otroci, zdaj prosite meni za smrt,
ker smrt je edino rešilo!“*

*Za tebe ne bo preteško slovo,
od žitja res nimaš užitka;
umem, da si željna počitka!
Beseda pa taka prodira srce,
četudi obenem hladi nam gorje,
tolažba je blaga — a bridka!*